Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PRĪTA PIKAMĒES [*PRIIT PIKAMÄE*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2022. gada 7. jūlijā [1]

Lieta C-404/21

WP
pret
Istituto nazionale della previdenza sociale,
Repubblica italiana

(*Tribunale ordinario di Asti* (Asti tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – ECB personāls – Pensijas tiesības, kas iegūtas valsts shēmā pirms stāšanās dienestā Savienībā – Nodošana Savienības pensiju shēmai – Valsts noteikumi vai administratīvā prakse, kas nepieļauj šādu nodošanu – Iekšēja īstenošanas tiesību akta vai īpašas vienošanās starp darba ņēmēja dalībvalsti vai viņa sociālā nodrošinājuma iestādi un Savienības iestādi neesamība

I. Ievads

1. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko iesniegusi *Tribunale ordinario di Asti* (Asti tiesa, Itālija), ir par LES 4. panta 3. punkta, LESD 45. un 48. panta, Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu un Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības (turpmāk tekstā – "Civildienesta noteikumi") VIII pielikuma 11. panta un Eiropas Centrālās bankas (ECB) darbinieku nodarbināšanas kārtības (turpmāk tekstā – "ECB nodarbināšanas kārtība") III a pielikuma 8. panta interpretāciju.

2. Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar strīdu starp WP un *Istituto nazionale della previdenza sociale* (Valsts sociālā nodrošinājuma aģentūra, Itālija; turpmāk tekstā – "*INPS*"), kā arī Itālijas Republiku par prasītāja pensijas tiesībām atbilstošā aktuārā ekvivalenta, kas uzkrāts prasītāja labā *INPS Fondo Pensioni Lavoratori Dipendenti* (darba ņēmēju pensiju fonds), nodošanu ECB pensiju sistēmai.

3. Iesniedzējtiesa uzdod divus jautājumus Tiesai par ECB darbinieka iespēju savas tiesības uz pensiju, kas iegūtas Itālijas pensiju shēmā, nodot ECB pensiju shēmai, ja starp ECB un Itālijas Republiku nav noslēgts šāds nodošanu paredzošs nolīgums. Šī lieta dod Tiesai iespēju noskaidrot, kādi pienākumi saskaņā ar Savienības tiesībām dalībvalstīm ir pret ECB, kad runa ir par pasākumu pieņemšanu, kas nepieciešami, lai nodrošinātu šādu pensiju tiesību nodošanu.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Protokols par ECBS un ECB

4. Protokola (Nr. 4) par Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtiem un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem, kas pievienots LES un LESD [2] (turpmāk tekstā – "Protokols par ECBS un ECB"), 36. pants ir izteikts šādi:

"36. 1. [ECB] Padome pēc Valdes priekšlikuma izstrādā ECB personāla nodarbināšanas kārtību.

[..]"

2. Protokols par privilēģijām un imunitāti

5. Saskaņā ar Protokola (Nr. 7) par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā, kas pievienots LES un LESD [3] (turpmāk tekstā – "PPI"), 14. pantu:

"Eiropas Parlaments un Padome, pieņemot regulas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, pēc apspriešanās ar attiecīgajām iestādēm nosaka Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku sociālā nodrošinājuma sistēmu."

6. Saskaņā ar Protokola par privilēģijām un imunitāti 22. panta pirmo daļu šis protokols attiecas arī uz ECB, tās struktūru locekļiem un personālu, neskarot noteikumus, kas ietverti Protokolā par ECBS un ECB.

3. Civildienesta noteikumi

7. Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 1. pantu tie attiecas uz Savienības ierēdņiem.

8. Civildienesta noteikumu 1.a panta 1. punktā ir noteikts:

"Šajos Civildienesta noteikumos "Savienības ierēdnis" ir jebkura persona, kura, kā noteikts šajos Civildienesta noteikumos, ar tiesību aktu, kuru izdevusi šīs iestādes iecēlējinstitūcija, ir iecelta kādas Savienības iestādes štata pastāvīgā amatā."

9. Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktā ir noteikts:

"[..]

2. Ierēdnis, kurš uzsāk dienestu Savienībā pēc:

– darba valsts pārvaldē, valsts vai starptautiskā organizācijā

[2] OV 2016, C 202, 230. lpp.

[3] OV 2016, C 202, 266. lpp.

vai

– darbības nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā,

ir tiesīgs pēc štata ierēdņa statusa iegūšanas, bet pirms tiesību iegūšanas saņemt izdienas pensiju Civildienesta noteikumu 77. panta nozīmē, iemaksāt Savienībai izdienas pensijas tiesību, kas iegūtas, pamatojoties uz šādu darbu vai statusu, kapitāla vērtību, kas atjaunināta līdz faktiskajam pārskaitījuma datumam.

Tādā gadījumā [katras iestādes iecēlējinstitūcija], kurā ierēdnis strādā, ņemot vērā ierēdņa pamatalgu, vecumu un maiņas kursu pieteikuma par pārskaitījumu iesniegšanas datumā, ar vispārīgo izpildes noteikumu palīdzību nosaka dienesta gadu skaitu, kas dod tiesības uz pensiju un kurus viņam ieskaita Savienības pensiju programmā par iepriekšējo dienesta laiku, pamatojoties uz pārskaitīto kapitālu, atņemot summu, kas atbilst kapitāla vērtības pieaugumam laikā no pieteikuma par pārskaitījumu iesniegšanas datuma līdz faktiskajam pārskaitījuma datumam.

Ierēdņi var izmantot šo iespēju tikai vienreiz attiecībā uz katru dalībvalsti un attiecīgo pensiju fondu.”

4. PDNK

10. Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības (turpmāk tekstā – “PDNK”) 1. pantā ir noteikts:

“Šī nodarbināšanas kārtība attiecas uz darbiniekiem, kurus Savienība pieņēmusi darbā saskaņā ar līgumu. Šādi darbinieki ir:

– pagaidu darbinieki [..],

– līgumdarbinieki,

[..].”

11. Saskaņā attiecīgi ar PDNK 39. panta 2. punktu un 109. panta 2. punktu Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktu piemēro pagaidu un līgumdarbiniekiem.

5. ECB nodarbināšanas kārtība

12. ECB Padome, citastarp pamatojoties uz Protokola par ECBS un ECB 36. panta 1. punktu, ir pieņēmusi ECB nodarbināšanas kārtību, kuras 9. panta c) punktā ir noteikts:

“Nevienā valsts speciālā tiesību aktā nav noteikta darbinieku nodarbināšanas kārtība. ECB piemēro: i) vispārējos principus, kas ir kopīgi visu dalībvalstu tiesībām; ii) Savienības tiesību vispārējos principus un iii) noteikumus, kas iekļauti Savienības regulās un direktīvās attiecībā uz dalībvalstu sociālo politiku, kuru adresātes ir dalībvalstis. Ikreiz, kad nepieciešams, ECB veiks šo tiesību aktu īstenošanu. Savienības ieteikumi sociālās politikas jomā tiks pienācīgi ņemti vērā. Interpretējot šajā Nodarbināšanas kārtībā paredzētās tiesības un pienākumus, ECB pienācīgi

ņems vērā principus, ko nosaka tiesību normas un judikatūra un kas attiecas uz Savienības iestāžu darbiniekiem."

13. ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantā ir noteikts:

"a) ECB slēdz vienošanās un vienojas par atbilstošiem pasākumiem ar citām pensiju shēmām, organizācijām un valdībām, ko nosaka ECB, lai pieņemtu naudas līdzekļu nodošanu [ECB pensiju shēmai] par dalībniekiem, kuri ir pabeiguši pārbaudes laiku ECB.

[..]"

B. Itālijas tiesības

14. 1979. gada 7. februāra *legge n. 29 – Ricongiunzione dei periodi assicurativi dei lavoratori ai fini previdenziali* (Likums Nr. 29 par darba ņēmēju apdrošināšanas laikposmu summēšanu saistībā ar sociālo nodrošinājumu) [4] 1. pantā ir noteikts:

"Publiska vai privāta darba devēja darba ņēmējam, kurš ir vai ir bijis reģistrēts *INPS* pārvaldītās darba ņēmēju obligātās sociālā nodrošinājuma formās, kas aizstāj obligāto vispārējo invaliditātes, vecuma un apgādnieka zaudējuma apdrošināšanas sistēmu, vai kuri ir bijuši par pamatu šādas iesaistes izslēgšanai vai atbrīvošanai no tās, tiek atzīta iespēja – nolūkā saņemt tiesības uz vienu vienīgu pensiju – lūgt apvienot visus iepriekš minētajās sociālā nodrošinājuma formās veiktos iemaksu periodus, reģistrējoties vispārējā obligātā apdrošināšanas sistēmā un izveidojot tajā atbilstošos apdrošināšanas statusus. Šajā nolūkā izcelsmes sistēmu pārvaldītājs vai pārvaldītāji nodod vispārējās obligātās apdrošināšanas sistēmas pārvaldītājam viņu rīcībā esošo iemaksu summu [..]."

15. 2015. gada 29. jūlija *legge n. 115 – Disposizioni per l'adempimento degli obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia all'Unione europea – Legge europea 2014* (Likums Nr. 115 – Noteikumi par to Itālijas pienākumu izpildi, kuri izriet no dalības Eiropas Savienībā – Eiropas likums 2014) [5] 18. pantā ir noteikts:

"1. No 2016. gada 1. janvāra Eiropas Savienības pilsoņiem [..], kuri ir vai ir bijuši iesaistīti vispārējā obligātās invaliditātes, vecuma un apgādnieka zaudējuma apdrošināšanas sistēmā [..], ir iespēja summēt apdrošināšanas periodus, kas iegūti saskaņā ar šīm apdrošināšanas sistēmām, ar apdrošināšanas periodiem, kas iegūti starptautiskajās organizācijās.

2. Šā panta 1. punktā minēto kumulāciju var pieprasīt, ja tā ir nepieciešama, lai iegūtu tiesības uz vecuma, invaliditātes vai apgādnieka zaudējuma pensiju, ar nosacījumu, ka saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem iegūto apdrošināšanas periodu kopējais ilgums ir vismaz 52 nedēļas un ka kumulatīvie laikposmi nepārklājas.

3. Apdrošināšanas periodus var uzkrāt, pamatojoties uz attiecīgās personas pieprasījumu, kas jāiesniedz tai Itālijas sociālā nodrošinājuma iestādei, kurā tā ir pabeigusi apdrošināšanas periodus. Ja bijušais starptautiskās organizācijas darbinieks iegūst tiesības uz Itālijas tiesību aktos paredzētajiem pabalstiem, bez vajadzības summēt apdrošināšanas periodus, kas iegūti starptautiskajā organizācijā, Itālijas sociālā nodrošinājuma iestāde aprēķina pensiju, pamatojoties

[4] 1979. gada 9. februāra *GURI* Nr. 40, 1317. lpp.

[5] 2015. gada 3. augusta *GURI* Nr. 178, 1. lpp.

tikai uz apdrošināšanas periodiem, kas pabeigti saskaņā ar Itālijas pensiju shēmu. Ja bijušais starptautiskās organizācijas darbinieks iegūst tiesības uz pabalstiem saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem, tikai pieskaitot apdrošināšanas periodus, kas iegūti starptautiskajā organizācijā, Itālijas sociālā nodrošinājuma iestāde ņem vērā apdrošināšanas periodus, kas iegūti saskaņā ar starptautiskās organizācijas pensiju shēmu, izņemot tos, kas ir atmaksāti tā, it kā tie būtu iegūti saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem, un aprēķina pabalsta summu, pamatojoties tikai uz apdrošināšanas periodiem, kas iegūti saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem.

4. Saskaņā ar šo pantu piešķirtos pensijas pabalstus uzskata par pensijām attiecībā uz visām sekām, kas izriet no Itālijas tiesību aktu piemērošanas.

5. Darba periodus starptautiskajā organizācijā, ciktāl tie nerada tiesības uz pensijas pabalstu, ko maksā šīs starptautiskās organizācijas pensiju fonds, var izpirkt saskaņā ar Itālijas pensiju shēmu saskaņā ar tiesību aktiem, kas reglamentē ārvalstīs nostrādāto darba periodu izpirkšanu. Izpirkšanas tiesības izmanto, jo īpaši starptautiskās organizācijas darbinieka pārdzīvojušie, saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti tās Itālijas sociālā nodrošinājuma iestādes noteikumos, kurai pieprasīta izpirkšana.

[..]"

16. *INPS* 2001. gada 23. janvāra apkārtrakstā Nr. 14 ir norādīts, ka 2000. gada 24. novembrī starp *INPS* un Eiropas Investīciju banku (EIB) tika noslēgts nolīgums par bankas darbinieku iegūto tiesību nodošanu. Šī nolīguma 2. pantā ir paredzēts:

"Pieprasījumu par tiesību uz pensiju nodošanu var iesniegt tieši *INPS* un paziņot EIB informācijai darbinieks, kurš ir nodarbināts pieprasījuma iesniegšanas brīdī, par apdrošināšanas periodiem, kas apstiprināti INPS un par kuriem nav piešķirta pensija.

EIB pieprasa no *INPS* aktuāro ekvivalentu, kas atbilst attiecīgajā fondā iegūtajām tiesībām [..] un kas aprēķināts saskaņā ar noteikumiem, kuri reglamentē pensijas attiecīgajā fondā pieteikuma iesniegšanas dienā [..].

[..]

INPS sešdesmit dienu laikā pēc pieteikuma iesniedzēja akcepta saņemšanas informē ieinteresēto pusi un EIB par nododamo summu, atskaitot reģistrācijas maksu, un trīs mēnešu laikā pēc tam pārskaita summas, par kurām aprēķina procentus saskaņā ar Itālijā spēkā esošo likmi par laikposmu no akcepta saņemšanas dienas līdz kreditēšanas valutēšanas dienai; nodotās summas nedrīkst pārsniegt EIB saskaņā ar tās noteikumiem aprēķināto atpirkšanas vērtību."

III. Fakti, tiesvedība pamatlietā un prejudiciālie jautājumi

17. WP kopš 2012. gada 1. marta ir ECB personāla loceklis. No 1982. gada 1. augusta līdz 2012. gada 24. februārim viņš strādāja Itālijā kā darba ņēmējs pie privāta darba devēja, un par šo laikposmu par viņu tika veiktas obligātās iemaksas *INPS* darba ņēmēju pensiju fondā. 2016. gada 12. decembrī WP lūdza *INPS*, lai ECB pensiju shēmai tiktu nodots aktuārais ekvivalents, kas atbilst pensijas tiesībām, kuras viņam radušās minētajā pensiju fondā, vai – pakārtoti – aktualizētais kapitāls, kas izriet no pensiju iemaksām, kuras veiktas pensiju fondā, kas aprēķināts, piemērojot noteikumus, kuri regulē pensijas saistībā ar šo fondu.

18. *INPS* noraidīja WP pieteikumu, apgalvojot, ka nevar veikt lūgto nodošanu, jo nav veikts īpašs leģislatīvs pasākums vai noslēgts divpusējs nolīgums. WP administratīvā sūdzība, ko viņš 2017. gada 28. novembrī iesniedza par lēmumu par prasības noraidīšanu, ar 2018. gada 11. aprīļa lēmumu tika atzīta par nepieņemamu.

19. Tad WP cēla prasību iesniedzējtiesā, lūdzot galvenokārt, lai tiktu konstatēts un atzīts *INPS* un/vai Itālijas Republikas pienākums veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodotu ECB pensiju sistēmai noteiktu summu, kas atbilst pensiju tiesībām, kuras prasītājs ieguvis, attiecīgi piespriežot *INPS* un/vai Itālijas Republikai pienākumu veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodotu minēto summu ECB pensiju shēmai. Pakārtoti WP prasīja, lai tiktu konstatēts un atzīts *INPS* un/vai Itālijas Republikas pienākums nodot ECB pensiju shēmai noteiktu summu kā atlīdzību par viņam nodarītajiem zaudējumiem, attiecīgi piespriežot *INPS* un/vai Itālijas Republikai pienākumu nodot minēto summu ECB pensiju shēmai kā atlīdzību par viņam nodarītajiem zaudējumiem.

20. Iesniedzējtiesa jautā, vai Savienības tiesības piešķir ECB darbiniekam tiesības nodot ECB pensiju shēmai pensijas tiesības, kas iegūtas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma iestādē, un vai šīs tiesības ir atzīstamas arī neatkarīgi no tā, vai ir pieņemta valsts transponēšanas norma vai noslēgts īpašs nolīgums starp attiecīgo dalībvalsti vai valsts sociālā nodrošinājuma iestādi un ECB, kurā noteikta šo tiesību īstenošanas kārtība. Iesniedzējtiesa atsaucas uz vairākām Savienības tiesību normām un attiecīgo judikatūru, bet nesniedz skaidru secinājumu.

21. Uzskatot, ka strīda atrisinājums atkarīgs no attiecīgo Savienības tiesību interpretācijas, *Tribunale ordinario di Asti* (Asti tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai LESD 45. un 48. pants, LES 4. pants, [Civildienesta noteikumu] VIII pielikuma 11. pants un [ECB nodarbināšanas kārtības] III a pielikuma 8. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums vai valsts administratīvā prakse, kas neļauj vienas dalībvalsts darba ņēmējam, kurš ir uzkrājis iemaksas valsts sociālā nodrošinājuma iestādē un pašlaik strādā kādā Savienības iestādē, tādā kā ECB, nodot minētās iestādes pensiju shēmai pensiju iemaksas, kas uzkrātas savas valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā?

2) Vai – arī pēc iepriekš apsvērtā – tiesības uz iemaksu nodošanu ir jādara iespējamas pat tad, ja nav iekšēja leģislatīva īstenošanas akta vai īpaša nolīguma starp darba ņēmēja piederības dalībvalsti vai viņa sociālā nodrošinājuma iestādi, no vienas puses, un Savienības iestādi, no otras puses?"

IV. Tiesvedība Tiesā

22. Lēmums par prejudiciālo jautājumu uzdošanu, kas pieņemts 2021. gada 13. janvārī, Tiesas kancelejā tika saņemts 2021. gada 30. jūnijā.

23. Pamatlietā iesaistītās puses – Itālijas, Grieķijas, Spānijas, Polijas un Portugāles valdības, Eiropas Komisija un ECB – iesniedza rakstveida apsvērumus Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā noteiktajā termiņā.

24. Pamatojoties uz Tiesas Reglamenta 76. panta 2. punktu, Tiesa nolēma nerīkot tiesas sēdi mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai.

V. Juridiskais vērtējums

A. Ievada apsvērumi

25. Kā norādīts ievadā, iesniedzējtiesa ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lūdz Tiesu precizēt, kādi pienākumi dalībvalstīm ir saskaņā ar Savienības tiesībām, pieņemot pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu ECB darbinieka pensijas tiesību, kas iegūtas no valsts pensiju shēmas, nodošanu ECB pensiju shēmai. Šīs lietas kontekstā uzskatu par nepieciešamu sniegt skaidrojumu, ņemot vērā Itālijas iestāžu īpaši pasīvo attieksmi pret ECB priekšlikumu noslēgt nolīgumu, kas paredz tieši šādu nodošanu.

26. Lai strukturēti un saskaņoti analizētu iesniedzējtiesas uzdotos juridiskos jautājumus, ierosinu pirmo prejudiciālo jautājumu formulēt citādi, proti, kā lūgumu noskaidrot, vai LES 4. panta 3. punkts, LESD 45. un 48. pants, Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts un ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij, kurai ECB ir piedāvājusi šādu nolīgumu, ir pienākums to noslēgt.

27. Šādā gadījumā, izskatot otro prejudiciālo jautājumu, būs jānoskaidro, vai iepriekš minētie noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie ļauj tās dalībvalsts tiesai, kurā attiecīgā persona ir vērsusies, izdot rīkojumu nodot ECB pensiju shēmai tās pensiju tiesības, ko tā ir ieguvusi šīs dalībvalsts pensiju shēmā, pat tad, ja nav valsts tiesību normas vai vienošanās starp attiecīgo dalībvalsti un ECB, kas paredz šādu nodošanu.

B. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

28. Iesniedzējtiesa piemin virkni noteikumu, kas visi ir daļa no Savienības tiesiskā regulējuma, tomēr ir atšķirīgi pēc sava ranga un to juridiskās vērtības. Turpmāk pārbaudīšu, vai šie noteikumi uzliek dalībvalstīm pienākumus, kas varētu pamatot ECB personāla locekļa prasības tādā situācijā kā WP, un, ja tā, – kāda veida pienākumus. Es uzskatu, ka vispirms ir lietderīgi pārbaudīt to Civildienesta normu piemērojamību, kuras reglamentē tiesību uz pensiju nodošanu, un pēc tam izvērtēt Līguma noteikumu nozīmi.

1. Civildienesta normas, kas reglamentē tiesību uz pensiju nodošanu

29. ECB ir liela autonomija Savienības institucionālajā sistēmā[6], ņemot vērā tās monetārās politikas funkcijas, kas atspoguļojas tās iekšējos noteikumos par pensiju tiesību nodošanu. Tomēr, pirms izskatīšu tās īpatnības, īsumā izklāstīšu vispārīgos noteikumus, kas piemērojami iestāžu ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem, un tas ļaus izdarīt attiecīgus secinājumus par attieksmi pret ECB darbiniekiem. Šajā kontekstā jo īpaši rodas jautājums, vai pēdējie var

[6] Lenaerts, K., un Van Nuffel, P., *European Union Law*, trešais izdevums, Londona, 2011, 13-097. punkts, 540. lpp., atsaucas uz LESD 130. pantu, no kura izriet, ka ECB – tāpat kā valstu centrālās bankas – īsteno savas pilnvaras un veic savus uzdevumus un pienākumus pilnīgi neatkarīgi. Pēc autoru domām, šī neatkarība nenozīmē, ka ECB ir pilnībā nošķirta no Eiropas Savienības, bet drīzāk tās mērķis ir pasargāt ECB no jebkādas politiskas ietekmes tās uzdevumu izpildē.

atsaukties uz dažiem vispārējiem principiem, kas attiecas uz pensiju iemaksu nodošanu Savienības civildienesta ietvaros, neraugoties uz to, ka Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts, vismaz no formālā viedokļa, tiem nav piemērojams [7].

a) Iespēja nodot pensiju iemaksas kā Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem atzītas "tiesības"

30. Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku tiesības izvēlēties nodot pensiju iemaksas Savienībai pamatojas uz PPI 14. pantu. Ar šo tiesību normu Eiropas Parlamentam un Padomei ir piešķirtas vispārējas pilnvaras noteikt Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem piemērojamo sociālā nodrošinājuma sistēmu. Savienības likumdevējs ir uzņēmies šo pilnvarojumu, Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktā paredzot, ka ierēdņi, kuri atstāj dienestu Savienībā, ir tiesīgi saņemt to izdienas pensijas tiesību aktuāro ekvivalentu, kas iegūtas Savienībā, nododot to citam pensiju fondam, un ierēdņi, kuri sāk darbu Savienībā, ir tiesīgi saņemt kapitālu, kas atbilst viņu pensijas tiesībām, kuras viņi ieguvuši, veicot iepriekšējās darbības, un kas iemaksāts Savienības pensiju shēmā. PPI 14. panta un Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkta aplūkošana kopsakarā neļauj interpretēt faktu, ka Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem ir neierobežotas tiesības nodot pensijas iemaksas.

31. Šo noteikumu darbības joma ir īpaši svarīga attiecībā uz "līdzvērtīgu" tiesību noteikšanu ECB darbiniekiem. Šajā ziņā svarīgi atzīmēt, ka PPI, tostarp tā 14. pants, attiecas uz ECB personāla locekļiem saskaņā ar tā 22. panta 1. punktu, kas noteic, ka PPI "attiecas *arī* uz [EIB], tās struktūru locekļiem un personālu, neskarot noteikumus, kas ietverti Protokolā par [ECBS] un [ECB] Statūtiem" (mans izcēlums). PPI 22. panta 1. punkts skaidri atspoguļo Līgumu autoru nodomu nodrošināt, ka ECB darbinieki kā Savienības iestādē nodarbinātas personas tiek *pielīdzināti* jebkurai citai Savienības amatpersonai vai darbiniekam, ja vien ECBS un ECB statūtos un uz to pamata pieņemtajos tiesību aktos nav noteikts citādi.

32. Tā kā ne šo statūtu 36. pants, uz kura pamata tika pieņemta ECB nodarbināšanas kārtība, ne arī kāds cits minēto statūtu noteikums nepiešķir ECB pilnvaras pieņemt trešām personām saistošus noteikumus sociālā nodrošinājuma jomā, PPI piemērošanas joma attiecībā uz ECB darbiniekiem ietver jautājumus, kas saistīti ar PPI 14. pantā paredzētajiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem, un tādējādi arī iespēju nodot pensiju iemaksas no dalībvalstīm Savienības iestādei vai otrādi. Pilnvaras noteikt dalībvalstīm saistības šajā jomā joprojām ir Savienības likumdevējam, proti, Eiropas Parlamentam un Padomei, kā paredzēts PPI 14. pantā, kas tās īstenoja, ieviešot Civildienesta noteikumos tiesības nodot pensiju iemaksas. Tātad šīs tiesības ir jāatzīst ECB personāla locekļiem "līdzvērtīgi".

33. Šajā ziņā jāatgādina, ka vienlīdzīga attieksme ir Savienības tiesību pamatprincips un tas ir nostiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 20. pantā. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru [8] vienlīdzīgas attieksmes princips kā vispārējs Savienības tiesību princips prasa, lai līdzīgas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma. Šo principu piemēro ECB kā

[7] Lai gan ir taisnība, ka ECB ir funkcionālā autonomija, kuras ietvaros ir izstrādāti atsevišķi noteikumi, kas atšķiras no Civildienesta noteikumos paredzētajiem, tomēr, ja tā nosaka tādus noteikumus saviem darbiniekiem, kas pēc būtības atkārto noteikumus, kuri paredzēti ierēdņiem, un pat ja Civildienesta noteikumu normas nav tieši piemērojamas šiem darbiniekiem, no tiesu prakses, kas attiecas uz Civildienesta noteikumu normām, gūtajai pieredzei būtu jāturpina būt nozīmīgai ECB darbiniekiem, vismaz tad, ja tā attiecas uz tiesību normu vai principu, kas piemērojams visām Savienības iestādēm un struktūrām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 30. jūnijs, BZ/BCE, T-554/16, nav publicēts, EU:T:2021:387, 70. punkts).

[8] Skat. spriedumu, 2020. gada 16. decembris, Padome u.c./*K. Chrysostomides* & *Co*. u.c. (C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P un C-604/18 P, EU:C:2020:1028, 191. punkts).

Savienības iestādei saskaņā ar LES 13. pantu tāpat kā iestādēm un struktūrām, uz kurām attiecas Savienības Civildienesta noteikumi. Proti, kā to Tiesa nesen atgādinājusi, Hartas 20. pantā paredzētais vispārējais vienlīdzīgas attieksmes princips saskaņā ar tās 51. panta 1. punktu ir piemērojams visām Savienības iestādēm un struktūrām, tostarp ECB[9]. Tāpat Hartas noteikumi attiecas uz Savienības dalībvalstīm, tostarp Itālijas Republiku, kad tās transponē Savienības tiesību aktus.

34. Attiecībā uz sociālajiem pabalstiem un ar tiem saistītajām tiesībām man šķiet, ka ECB personāla loceklis, kas vēlas nodot savas pensiju iemaksas no *INPS* ECB pensiju shēmai, ir tādā pašā situācijā kā jebkurš cits Savienības ierēdnis vai darbinieks, kurš vēlas izmantot šīs tiesības. Abos gadījumos tas attiecas uz personām, kuras sāk darbu Savienības iestādē un vēlas nodot iemaksas, kas veiktas pašās dalībvalstīs un pašā valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, un izmantot pamattiesības uz brīvu pārvietošanos. Šā iemesla dēļ atšķirīga attieksme principā nešķiet pamatota, *ievērojot praktisko kārtību un nosacījumus, kas paredzēti piemērojamajā tiesiskajā regulējumā*, lai veiktu šādu pensiju iemaksu nodošanu ECB ietvaros. Vienlīdzīga attieksme ir jānodrošina arī starp šīs iestādes darbiniekiem, kuriem būtu jābūt nodošanas tiesībām, ko tie var izmantot brīvi un neatkarīgi no tā, kurā dalībvalstī vai dalībvalstīs viņi ir ieguvuši tiesības uz pensiju, pirms tika pieņemti darbā pašā ECB.

35. Kā savos apsvērumos norādījušas vairākas ieinteresētās puses, šādu Savienības ierēdņu un citu darbinieku tiesību aizsardzība ir vēl jo vairāk nepieciešama, jo LESD 298. pantā ir garantēts, ka, "veicot uzdevumus, Savienības iestādes un struktūras saņem atvērtas, efektīvas un neatkarīgas Eiropas administrācijas atbalstu". Tiesa ir skaidri atzinusi šo nepieciešamību savā judikatūrā, konstatējot, ka tiesību uz pensiju nodošanas iemesls ir nepieciešamība "atvieglo[t] starptautiskā sektora darbinieku pāreju uz Savienības pārvaldes sistēmu un tādējādi nodrošinā[t] Savienībai vislabākās iespējas izvēlēties jau kvalificētu personālu ar atbilstošu profesionālo pieredzi"[10].

36. Tāpat Tiesa ir precizējusi, ka, lai būtu lielāka izvēle no darbiniekiem ar atbilstošu profesionālu pieredzi, ir nepieciešams "paaugstināt[s] elastīgum[s] jautājumā par iespēju nodot tiesības [Savienības pensiju shēmai un pretējā virzienā], tādējādi izbeidzot [arī] neskaidrības, ar kurām saskārās konkrēti darbinieki jautājumā par iespējamo viņu darba tiesisko attiecību pārtraukšanu un neiespējamību iegūt vienlīdzīgas tiesības uz izdienas pensiju"[11]. Tāpēc pensiju iemaksu pārskaitīšanas iespējai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka nepastāv šķēršļi saistībā ar pensiju pabalstu saņemšanu, kas ietekmētu personu izvēli, vai un kā strādāt Savienības iestādē.

37. Ir skaidrs, ka visi šie apsvērumi, kas atbilst atklātas, efektīvas un neatkarīgas Eiropas pārvaldes prasībām LESD 298. panta izpratnē, vienlīdz attiecas arī uz ECB darbiniekiem, kuri ir Savienības iestādes darbinieki tāpat kā Savienības iestāžu ierēdņi un citi darbinieki, uz kuriem attiecas Civildienesta noteikumi. Tāpēc, manuprāt, nav objektīva iemesla ECB darbiniekiem principā liegt "līdzvērtīgu" tiesību atzīšanu, protams, ievērojot attiecīgajās regulās minētos praktiskos pasākumus un nosacījumus, kuriem sīkāk pievērsīšos šajos secinājumos. Šajā ziņā jāatzīmē, ka,

[9] Skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *Veit*/ECB (C-272/20 P, EU:C:2021:814, 55. punkts).

[10] Skat. spriedumus, 2004. gada 16. decembris, *My* (C-293/03, EU:C:2004:821, 44. punkts), un 2021. gada 4. februāris, *Ministre de la Transition écologique et solidaire* un *Ministre de l'Action et des Comptes publics* (C-903/19, EU:C:2021:95, 23. punkts).

[11] Skat. spriedumu, 2021. gada 4. februāris, *Ministre de la Transition écologique et solidaire* un *Ministre de l'Action et des Comptes publics* (C-903/19, EU:C:2021:95, 24. punkts).

tāpat kā sociālo tiesību gadījumā, kuras bieži ir jāīsteno ar likumu [12], arī tiesību uz pensiju iemaksu nodošanu īstenošanai ir nepieciešami īpaši tiesību akti. Kā paskaidrošu turpmāk, ECB noteikumi, kas regulē pensiju tiesību nodošanu, dažos svarīgos aspektos atšķiras no pārējām Savienības civildienestu reglamentējošām normām, īpaši attiecībā uz to īstenošanu.

b) Atšķirības starp vispārējām civildienesta normām un ECB noteikumiem par pensiju tiesību nodošanu

38. Vispirms jāatzīmē, ka Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktā minētais formulējums "ir tiesīgs" paredzēts, lai ierēdņiem piešķirtu tiesības, kuru izmantošana atkarīga tikai no viņu pašu izvēles. Šo tiesību īstenošana ir iespējama, jo Civildienesta noteikumi kā regula atbilstoši LESD 288. pantam ir vispārpiemērojami, uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojami visās dalībvalstīs [13]. No tā izriet – pat ja ar Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktu netiek saskaņots valsts tiesiskais regulējums pensiju jomā, Civildienesta noteikumi, izņemot sekas, ko tie rada Savienības administrācijas iekšējā kārtībā, arī ir obligāti dalībvalstīm, ja tām jāorganizē konkurss to īstenošanai. Tiesa savā judikatūrā par šo noteikumu ir precizējusi, ka no tā izriet – ja Civildienesta noteikumu normā paredzēti valsts īstenošanas pasākumi, dalībvalstīm ir jāpieņem visi attiecīgie vispārīgie vai īpašie pasākumi saskaņā ar EEK līguma 5. pantu, kas atbilst LES 4. panta 3. punktam [14]. Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkta mērķi, dalībvalstīm jāīsteno konkrēti līdzekļi, kas ļautu ierēdņiem izmantot iespēju nodot valsts sistēmā iegūtās tiesības Savienības pensiju sistēmai [15].

39. Lai gan ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. panta mērķis nepārprotami ir nodrošināt pensiju tiesību nodošanu ECB darbinieku labā, tas neparedz tādas pašas tiesības kā Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts, jo *to īstenošana ir atkarīga no noteiktiem īstenošanas noteikumiem un nosacījumiem*, kas jāizklāsta sīkāk. Šajā ziņā jāuzsver, ka ECB nodarbināšanas kārtībai ir tikai iekšēja ietekme, jo tā regulē tikai attiecības starp ECB un tās darbiniekiem. Citiem vārdiem, Nodarbinātības nosacījumi paši par sevi nerada tiesiskas sekas attiecībā uz dalībvalstīm, uzliekot tām pienākumus. Turklāt ECB atšķirībā no Parlamenta un Padomes nav kompetences pieņemt regulas šajā jomā. ECB reglamentējošā kompetence ir ierobežota līdz ļoti īpašiem gadījumiem, kuri ir saistīti ar tās statūtos paredzēto uzdevumu izpildi un kuri izsmeļoši uzskaitīti LESD 132. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā. Tāpēc šo tiesību īstenošanai "līdzvērtīgā" veidā attiecībā uz tās personāla locekļiem jāizmanto atšķirīgs juridiskais mehānisms.

40. Lai labotu to, ka nodarbināšanas kārtībai nav saistoša spēka, iepriekš minētajā noteikumā ir paredzēts, ka ECB "slēdz vienošanās un vienojas par atbilstošiem pasākumiem ar citām pensiju shēmām, organizācijām un valdībām, ko nosaka ECB, lai pieņemtu naudas līdzekļu nodošanu [ECB pensiju shēmai] par [ECB personāla locekļiem]". Tāpēc Savienības likumdevējs šajā

[12] Kā savā atzinumā lietā *Dominguez* (C-282/10, EU:C:2011:559, 78. punkts) norāda ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*], pamattiesību normas principā var būt formulētas diezgan abstrakti, lai it īpaši varētu tikt ņemtas vērā izmaiņas politiskajā un sabiedriskajā dzīvē. Tas it īpaši attiecas uz sociālajām tiesībām, kuras bieži ir vērstas uz to precizēšanu. Lielākoties tas tā ir izmaksu dēļ, kas ar to ir saistītas un kas šo tiesību īstenošanu var padarīt atkarīgu no valsts faktiskajām finansiālajām iespējām. Par sociālo tiesību īstenošanu ar regulējumu skat. Frenz, W., *Handbuch Europarecht*, 4. sēj. (*Europäische Grundrechte*), Vīne, 2009, 135. lpp., 444. punkts, un Tridimas, T., "On Constitutional Rights and Political Choices", *European Papers – A Journal on Law and Integration*, 2019, Nr. 2, 568. lpp.

[13] Skat. spriedumus, 1981. gada 20. oktobris, Komisija/Beļģija (137/80, EU:C:1981:237, 7. punkts), un 2021. gada 4. februāris, *Ministre de la Transition écologique et solidaire* un *Ministre de l'Action et des Comptes publics* (C-903/19, EU:C:2021:95, 36. un 37. punkts).

[14] Skat. spriedumu, 1981. gada 20. oktobris, Komisija/Beļģija (137/80, EU:C:1981:237, 9. punkts).

[15] Skat. spriedumu, 1987. gada 17. decembris, Komisija/Luksemburga (315/85, EU:C:1987:569, 19. punkts).

gadījumā ir izvēlējies nolīgumu slēgšanu ar dalībvalstīm, proti, divpusējo ceļu. Tas ir acīmredzami, jo ir skaidri prasīts, ka nodošana ir "jāpieņem". Tas, ka ECB ir juridiskas personas statuss saskaņā ar LESD 282. panta 3. punkta pirmo teikumu, ļauj tai noslēgt šādus nolīgumus savā vārdā un uz sava rēķina ar dalībvalstīm.

41. No šāda skatpunkta ir loģiski secināms, ka, nepastāvot šādam nolīgumam, kas regulē pensijas tiesību nodošanas nosacījumus, ECB personāla loceklis nevarēs izmantot tiesības, kas ir "līdzvērtīgas" Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktā noteiktajām tiesībām. Tā kā ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pants, pirmkārt, attiecas tikai uz ECB kompetenci slēgt šādus nolīgumus, neskarot dalībvalstu lomu, un, otrkārt, nerada nekādas tiesiskas sekas attiecībā uz trešām personām, šajā analīzes posmā ir jāizdara starpposma secinājums, ka šī tiesību norma pati par sevi nav pietiekams juridiskais pamats, lai dalībvalstij noteiktu pienākumu noslēgt nolīgumu ar ECB. Taču attiecīgās dalībvalsts līdzdalība ir obligāta, jo divpusējam nolīgumam pēc definīcijas ir nepieciešami divi vienprātīgi gribas izteikumi.

42. Tā paša iemesla dēļ jānoraida atsauce uz ECB nodarbināšanas kārtības 9. panta c) punktu kā juridisko pamatu. Lai gan šajā noteikumā teikts, ka, "*interpretējot* šajā Nodarbināšanas kārtībā paredzētās *tiesības un pienākumus*, ECB pienācīgi ņems vērā principus, ko nosaka tiesību normas un judikatūra un kas attiecas uz Savienības iestāžu darbiniekiem" (mans izcēlums), tomēr šis noteikums, kas ir tikai minētās (iekšējās) nodarbinātības kārtības noteikumu interpretācijas norma, nevar radīt dalībvalstīm juridiski saistošas sekas. Vēl jo vairāk nevar pieņemt, ka tas pati par sevi varētu labot divpusēja nolīguma starp ECB un dalībvalsti neesamību. Tāpēc man šķiet, ka šis noteikums šajā kontekstā nav būtisks.

43. Pilnības labad jāprecizē, ka man šķiet – jebkāda piemērošana pēc analoģijas ir izslēgta, tāpēc ka nav tādu trūkumu, kas šai analoģijai būtu tikai jālabo, jo, tāpat kā Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktā, arī šajā gadījumā piemērojamā tiesību norma, proti, ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pants, paredz pensijas tiesību nodošanu. Atšķirība starp abām normām, kā to tikko esmu izskaidrojis, galvenokārt ir tajā, ka ir jāpanāk vienošanās ar attiecīgo dalībvalsti, kas otrajā normā paredzēta kā nosacījums, lai veiktu attiecīgo nodošanu, pretēji tam, kas noteikts Civildienesta noteikumos.

44. Tādējādi Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkta tieša vai analoģiska piemērošana, kā to ierosina dažas ieinteresētās puses, lai apietu skaidro prasību par ECB un attiecīgās dalībvalsts nolīgumu, kas regulē nosacījumus pensiju tiesību nodošanas nodrošināšanai, man šķiet nepieņemama, jo šāda pieeja nozīmētu Savienības likumdevēja skaidri izteiktās gribas neievērošanu[16]. Neraugoties uz leģitīmo interesi nodrošināt pensiju tiesību nodošanu visā Eiropas civildienesta jomā, man šķiet skaidrs, ka tomēr pastāv atšķirības šo tiesību īstenošanā, kas ir raksturīgas Savienības institucionālajai struktūrai tās pašreizējā attīstības posmā.

[16] Kā jau esmu to paskaidrojis secinājumos lietā Komisija/*Hansol Paper* (C-260/20 P, EU:C:2022:13, 127. punkts), juridiskās interpretācijas metodē analoģijas izmantošana parasti ir pakļauta noteiktiem nosacījumiem, proti, nepieciešamībai aizpildīt juridisku trūkumu, piemērojot tiesību normu citā gadījumā, ar kuru tomēr neparedzētais gadījums saglabā līdzību "*ratio*" līmenī vai "*būtiska identiskuma*" līmenī. Tā tas neapšaubāmi ir tikai ar nosacījumu, ka likumdevējs pret to formāli nav iebildis.

45. Savienības civildienesta vienotības princips, kurš ieviests ar Amsterdamas līguma 9. panta 3. punktu un saskaņā ar kuru uz visu iestāžu ierēdņiem attiecas vienots Civildienesta noteikumu kopums un līdz ar to vienādi noteikumi[17], principā neliedz pieņemt un tādējādi piemērot atsevišķus Civildienesta noteikumus, ja attiecīgajai iestādei ir piešķirta regulatīvā autonomija[18], kā tas ir ECB gadījumā saskaņā ar Protokola par ECBS un ECB 36. pantu.

46. Lai gan šajos secinājumos minētie apsvērumi, kas saistīti ar vienlīdzīgas attieksmes principu atbilstoši Hartas 20. pantam, kā arī ar sabiedrības interesi par "atvērtu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas administrāciju" LESD 298. panta izpratnē, var būt būtiski, nosakot konkrētus noteikumus par pensiju tiesību nodošanu saistībā ar sarunām par līguma noslēgšanu starp ECB un dalībvalsti, šajā kontekstā tie nebūtu jāņem vērā, jo īpaši, lai atbalstītu nediskriminējošu attieksmi pret ECB darbiniekiem un lai ECB varētu izmantot kvalificētus darbiniekus, kas pieņemti darbā no visām dalībvalstīm, tomēr jāatzīst, ka iepriekš minētie noteikumi paši par sevi nevar kalpot par juridisku pamatu, kas noteiktu dalībvalstij pienākumu noslēgt šādu nolīgumu.

c) Starpsecinājumi

47. No šīs civildienesta normu, kuras reglamentē pensiju tiesību nodošanu, analīzes izriet, ka Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts nav piemērojams ECB darbiniekiem ne tieši, ne pēc analoģijas. Tātad no šā noteikuma nevar izrietēt dalībvalsts pienākums noslēgt nolīgumu ar šo iestādi. ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pants arī nav pietiekams juridiskais pamats, lai tai noteiktu šādu pienākumu.

2. Noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos

48. Turpinājumā jāpārbauda, vai LESD 45. un 48. pants par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos var būt atbilstošs juridiskais pamats, lai noteiktu dalībvalstij pienākumu nodrošināt tiesību uz pensiju nodošanu īstenošanu, kā to ierosina iesniedzējtiesa. Šajā kontekstā jāatsaucas uz spriedumu *Gardella*[19], kurā Tiesa lēma par to, vai iepriekš minētajiem noteikumiem atbilst norma, ka starptautiskas organizācijas ierēdnis nevar panākt, lai šai pēdējai minētajai tiktu nodotas tiesības uz pensiju, kas iegūtas saistībā ar profesionālo darbību, kuru viņš iepriekš veicis savā izcelsmes dalībvalstī.

49. Minētajā spriedumā Tiesa atgādināja savu judikatūru, saskaņā ar kuru uz Savienības pilsoni, kurš strādā dalībvalstī, kas nav viņa izcelsmes dalībvalsts, un kurš sāk strādāt starptautiskā organizācijā, attiecas LESD 45. pants[20]. Tāpēc viņam nevar atteikt sociālās tiesības un priekšrocības, kas tam izriet no minētās tiesību normas[21]. Tas jo īpaši nozīmē, ka ir aizliegts jebkāds šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai Savienībā, proti, jebkādi pasākumi – pat tādi, kas piemērojami bez diskriminācijas pilsonības dēļ, kuri Savienības pilsoņiem var traucēt vai padarīt mazāk pievilcīgu LESD noteikto pamatbrīvību īstenošanu[22].

[17] Skat. spriedumu, 2017. gada 14. decembris, RL/Eiropas Savienības Tiesa (T-21/17, EU:T:2017:907, 51. punkts).

[18] Skat. spriedumu, 1997. gada 16. septembris, *Gimenez*/Reģionu komiteja (T-220/95, EU:T:1997:130, 73. punkts), un rīkojumu, 2012. gada 11. oktobris, *Cervelli*/Komisija (T-622/11 P, EU:T:2012:538, 25. punkts).

[19] Spriedums, 2013. gada 4. jūlijs (C-233/12, EU:C:2013:449).

[20] Spriedums, 2013. gada 4. jūlijs (C-233/12, EU:C:2013:449, 25. punkts).

[21] Skat. spriedumu, 2016. gada 6. oktobris, *Adrien* u.c. (C-466/15, EU:C:2016:749, 25. punkts).

[22] Skat. spriedumu, 2016. gada 6. oktobris, *Adrien* u.c. (C-466/15, EU:C:2016:749, 26. punkts).

50. Tā kā uz WP kā ECB personāla locekli neattiecas Civildienesta noteikumi, pamatojoties uz to, ka ECB ir neatkarīgi noteikumi savam personālam, kas pieņemti, pamatojoties uz Protokola par ECBS un ECB 36. pantu, es domāju, ka viņš ir uzskatāms par "darba ņēmēju" LESD 45. panta izpratnē. Tomēr vēl jānoskaidro, vai vienošanās starp ECB un dalībvalsti neesamību, kā tas ir šajā gadījumā, var uzskatīt par "šķērsli" šo secinājumu iepriekšējā punktā minētās definīcijas izpratnē. Tiesai uz šo jautājumu acīmredzot ir jāatbild noliedzoši, jo iepriekš minētajā spriedumā tā nolēma, ka LESD 45. pants neuzliek dalībvalstīm pienākumu atļaut izcelsmes dalībvalstī iegūto pensijas tiesību nodošanu cita darba devēja pensiju shēmai neatkarīgi no tā, vai tā ir cita dalībvalsts vai starptautiska organizācija [23].

51. Tiesa ir precizējusi, ka šis noteikums nenosaka pienākumu noslēgt starptautisku vienošanos šajā ziņā [24], un to es uzskatu par svarīgu atzīmēt saistībā ar šī pirmā prejudiciālā jautājuma izskatīšanu, ņemot vērā ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantā paredzēto prasību noslēgt divpusēju nolīgumu, lai padarītu iespējamu šādu pensijas tiesību nodošanu ECB pensiju shēmai. Šis secinājums izriet no LESD 45. pantā un 48. pantā un saskaņā ar tiem pieņemtajās regulās paredzēto pienākumu interpretācijas, kas nenosaka tiesības veikt šādu nodošanu.

52. Ciktāl šis secinājums izriet no attiecīgo primāro tiesību normu interpretācijas un neizriet no fakta, ka šajā konkrētajā gadījumā attiecīgā organizācija, proti, Eiropas Patentu iestāde (EPI), bija struktūra, kas neietilpst Savienības iestādēs, nevar piekrist WP argumentam, ka, ņemot vērā to, ka šajā lietā ECB, gluži pretēji, ir Savienības iestāde, 2013. gada 4. jūlija sprieduma *Gardella* (C-233/12, EU:C:2013:449) vienkāršs lasījums, tieši pretēji, ļautu secināt, ka *INPS* atteikums piešķirt viņam attiecīgo nodošanu ir pretrunā brīvai darba ņēmēju kustībai. Tāpēc, kā precizēts turpmākajā judikatūrā civildienesta jomā [25], pienākuma piekrist pensijas tiesību nodošanai saskaņā ar Līguma noteikumiem par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos neesamība ir spēkā arī attiecībā uz tām Savienības iestādēm, uz kurām neattiecas Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts.

53. Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ kā pagaidu secinājums jāatzīmē, ka LESD 45. un 48. pantā minētie noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos nenosaka dalībvalstij pienākumu nodrošināt pensiju tiesību nodošanu ECB pensiju shēmai, izmantojot šim nolūkam noslēdzamo divpusējo nolīgumu.

3. Pienākums lojāli sadarboties

54. Iepriekšējos punktos izklāstītie apsvērumi liecina, ka var atsaukties uz vairākām tiesību normām, lai ECB darbiniekam prasītu atzīt "līdzvērtīgas" tiesības lūgt dalībvalsts sociālā nodrošinājuma iestādē iegūto tiesību uz pensiju nodošanu šīs iestādes pensiju shēmai. Tomēr nav noliedzams, ka nolīguma noslēgšana ar šo dalībvalsti ir absolūti nepieciešama, lai nodrošinātu šo tiesību īstenošanu. Citiem vārdiem, noslēdzamais līgums ir "priekšnosacījums" šā mērķa sasniegšanai.

[23] Spriedums, 2013. gada 4. jūlijs, *Gardella* (C-233/12, EU:C:2013:449, 35. un 36. punkts).

[24] Spriedums, 2013. gada 4. jūlijs, *Gardella* (C-233/12, EU:C:2013:449, 35. punkts).

[25] Skat. 2014. gada 16. janvāra spriedumu *Guinet*/EIB (F-107/12, EU:F:2014:1, 77. punkts), kurā Civildienesta tiesa nosprieda, ka no LESD 45. panta neizriet, ka dalībvalstij ir pienākums paredzēt iespēju EIB darbiniekam nodot kapitālu, kas pārstāv viņa iepriekš iegūtās pensijas tiesības, EIB pensiju shēmai vai ka tai ir pienākums noslēgt attiecīgu nolīgumu.

55. Lai gan ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantā ECB struktūrām, šķiet, ir uzticēts uzdevums noslēgt nolīgumus ar dalībvalstīm [26], tomēr pēdējo minēto nozīme šī uzdevuma izpildē izrādās izšķiroša. Proti, tā kā "nolīgumam" šā noteikuma izpratnē no juridiskā viedokļa ir nepieciešamas divas vienprātīgas gribas izpausmes, kas rada savstarpējas saistības, ir loģiski pieņemt, ka ir būtiska attiecīgās dalībvalsts *aktīva līdzdalība* sarunās un nolīguma noslēgšanā. Ņemot vērā šo konstatējumu, rodas jautājums par to, kādus *konkrētus pienākumus* Savienības tiesības uzliek dalībvalstij šajā noteikumā minētajos apstākļos.

56. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ņemot vērā LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu, dalībvalstīm ir jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai Savienības iestādes varētu veikt savus uzdevumus. It īpaši, kā Tiesa norādījusi savā judikatūrā, šis princips nepieļauj tādu dalībvalstu rīcību attiecībā uz pensijas tiesību nodošanu, kuras rezultātā Savienības iestādēm tiek apgrūtināta darbinieku pieņemšana darbā [27].

57. Attiecībā uz potenciālajiem Savienības iestāžu ierēdņiem, kuriem jau ir zināma profesionālā pieredze, Tiesa nesen ir atgādinājusi, ka saskaņā ar lojālas sadarbības principu dalībvalstis nedrīkst apgrūtināt "noteikta vecuma valsts ierēdņu nodarbināšanu Savienībā" [28]. Es uzskatu, ka principi, kuri izriet no šā sprieduma, kas pasludināts lietā par bijušo valsts pārvaldes locekli, būtu jāpiemēro arī personām, kurām, tāpat kā WP, ir profesionāla pieredze privātajā sektorā, jo prasība neliegt Savienības iestādēm pieredzējušu darbinieku palīdzību ir vispārēja rakstura un ir piemērojama neatkarīgi no attiecīgās personas pieredzes specifikas.

58. Turklāt ir svarīgi atzīmēt, ka dalībvalstu sadarbība šajā kontekstā ir būtiska, lai novērstu situāciju, kuru ir grūti savienot ar vienlīdzīgu attieksmi, uz ko jau esmu vērsis uzmanību šajos secinājumos [29], proti, risku, ka ECB darbiniekiem, kas ir kādas dalībvalsts valstspiederīgie, tiek piemērota mazāk labvēlīga attieksme nekā pret citu – centīgāku dalībvalstu – valstspiederīgajiem, kuras jau noslēgušas šādu nolīgumu un tādējādi ļauj saviem ECB nodarbinātajiem valstspiederīgajiem efektīvi izmantot iespēju, kas paredzēta ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantā.

59. Ir skaidrs, ka šāda situācija ne tikai apdraudētu LESD 298. pantā noteikto mērķi izveidot "atvērtu, efektīvu un neatkarīgu Eiropas administrāciju" un civildienesta vienotības principu, kas jau minēts šajos secinājumos [30], bet arī būtu pretrunā Savienības un dalībvalsts kopīgajām interesēm atvieglot turpmāko darbinieku pieņemšanu darbā no attiecīgās dalībvalsts, tādējādi nodrošinot pieņemšanu darbā pēc iespējas plašākā ģeogrāfiskā mērogā, kā tas arī noteikts Civildienesta noteikumu 27. pantā. Vēlos uzsvērt, ka šie apsvērumi, kas saistīti ar Eiropas Savienības darbā pieņemšanas politiku, bez izņēmuma attiecas uz visām tās iestādēm, struktūrām un aģentūrām, tostarp ECB. Tā kā šāda nolīguma noslēgšana ar ECB ir pašas dalībvalsts interesēs, var pamatoti gaidīt, ka dalībvalsts piedāvās pilnīgu sadarbību.

60. Lai gan lojālas sadarbības princips nebūtu jāinterpretē kā pienākums dalībvalstij pieņemt jebkuru ECB sagatavotu nolīguma projektu, kas, iespējams, var radīt grūtības tā īstenošanai valsts līmenī, tomēr dalībvalstij *aktīvi un godprātīgi jāsadarbojas* sarunās, lai novērstu pastāvošos

[26] Franču valodas ("La BCE *conclut des accords*") un angļu valodas versijā ("The ECB *shall enter into agreements*") (mans izcēlums).

[27] Skat. spriedumu, 2004. gada 16. decembris, *My* (C-293/03, EU:C:2004:821, 48. punkts), un Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, 2009. gada 18. septembris, *Ricci* un *Pisaneschi* (C-286/09 un C-287/09, nav publicēts, EU:C:2009:566, 33. punkts).

[28] Spriedums, 2021. gada 4. februāris, *Ministre de la Transition écologique et solidaire* un *Ministre de l'Action et des Comptes publics* (C-903/19, EU:C:2021:95, 34. punkts).

[29] Skat. šo secinājumu 34. un nākamos punktus.

[30] Skat. šo secinājumu 36. un 46. punktu.

šķēršļus. Tādējādi, kā to atgādinājusi Tiesa, dalībvalsts sadarbība ir nepieciešama galvenokārt tad, kad ir jārisina praktiski jautājumi, piemēram, aprēķina metodes noteikšana, lai būtu iespējams tiesības uz pensiju nodot Savienības iestāžu pensiju shēmai [31].

61. Lai gan dalībvalstis saglabā kompetenci organizēt savu sociālā nodrošinājuma sistēmu, tostarp – nosakot sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršanas nosacījumus, tām, īstenojot šo kompetenci, tomēr ir jāievēro Savienības tiesības [32]. Vienkārša atteikšanās sākt sarunas vai nopietni apsvērt konkrētu ECB iesniegtu priekšlikumu, manuprāt, neatbilst LES 4. panta 3. punktā paredzētajam lojālas sadarbības garam. Šāda attieksme faktiski traucētu ECB iestādēm uzticēto uzdevumu izpildi.

62. Šajā ziņā jāatzīmē – Tiesai iesniegtie apsvērumi liecina, ka ECB oficiālais lūgums panākt vienošanos datēts ar 2005. gada 22. decembri. Šim nolūkam ECB esot sagatavojusi un paziņojusi divpusēja nolīguma projektu, kas bija jāparaksta ar *INPS* un kas lielā mērā balstījās uz spēkā esošo nolīgumu starp *INPS* un EIB. Tātad ir pagājuši sešpadsmit gadi, kopš ECB lūdza Itālijas Republiku noslēgt nolīgumu saskaņā ar ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantu, nesaņemot atbildi, jo saskaņā ar Itālijas iestāžu sniegto informāciju pensiju tiesību nodošana šajā gadījumā nevarēja notikt bez "likumdošanas iniciatīvas".

63. Tomēr, izņemot to, ka Itālijas iestādes šajā jautājumā nespēja rast risinājumu, šādu atbildi ir grūti izskaidrot, ņemot vērā, ka, pirmkārt, EIB strādājošajiem darbiniekiem nolīguma noslēgšana ar *INPS*, šķiet, neradīja īpašas grūtības, jo tas tika panākts un īstenots ar vienkāršu administratīvu apkārtrakstu [33]. Otrkārt, jāatzīmē, ka saskaņā ar Tiesai sniegto informāciju gandrīz visas monetārās savienības dalībvalstis jau sen ir noslēgušas nolīgumus ar ECB, lai ļautu nodot pensiju tiesības. Treškārt, jāpiebilst, ka ne Itālijas valdība, ne *INPS* savos rakstveida paskaidrojumos nesniedza nekādus paskaidrojumus, lai pamatotu kavēšanos panākt vienošanos ar ECB. Tās arī nepiedāvāja konkrētu risinājumu, kā izkļūt no strupceļa. Visi šie apstākļi, šķiet, norāda uz to, ka Itālijas Republika nav sadarbojusies.

64. Kā savos komentāros norādījušas vairākas ieinteresētās puses, pašreizējā ECB situācija attiecībā uz Itālijas Republiku, ko raksturo ilgs juridiskās nenoteiktības periods saistībā ar pensiju tiesību nodošanas iespējām, iespējams, attur personas ar zināmu profesionālo pieredzi no darba ECB. Šī atturošā iedarbība ir vēl jo nozīmīgāka tāpēc, ka citas Savienības iestādes vai struktūras, kurām piemērojami Civildienesta noteikumi un PDNK un ar kurām ECB zināmā mērā konkurē, lai pieņemtu darbā pieredzējušus darbiniekus, var garantēt šādu nodošanu. Šī situācija ir arī grūti savienojama ar vienlīdzīgas attieksmes principu, jo pret tās darbiniekiem, kuriem ir Itālijas pilsonība, ir nelabvēlīgāka attieksme nekā pret tiem, kuru izcelsme ir citās dalībvalstīs un kurus nodarbina pati ECB, vai pret tiem, kas strādā citās Savienības iestādēs. Šajā analīzes posmā vēlos atzīmēt, ka šajā konkrētajā gadījumā, šķiet, ir īstenojušies ECB un tās personāla riski, kas minēti šajos secinājumos.

65. No iepriekš minētā izriet, ka LES 4. panta 3. punktā nostiprinātais lojālas sadarbības princips ir atbilstošs juridiskais pamats, jo tas ļauj pieprasīt attiecīgajai dalībvalstij veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai atbalstītu ECB tās uzdevumu izpildē. Tas vēl jo vairāk attiecas uz pasākumiem, kas prasa aktīvu šīs dalībvalsts dalību, piemēram, divpusēju nolīgumu noslēgšanu, lai nodrošinātu pensijas tiesību nodošanu.

[31] Skat. spriedumu, 2013. gada 5. decembris, *Časta* (C-166/12, EU:C:2013:792, 37. punkts).

[32] Skat. spriedumus, 2018. gada 7. marts, *DW* (C-651/16, EU:C:2018:162, 16. punkts), un 2019. gada 13. februāris, *Rohart* (C-179/18, EU:C:2019:111, 14. punkts).

[33] Skat. šo secinājumu 16. punktu.

66. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uzskatu, ka lojālas sadarbības princips jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij pēc ECB priekšlikuma ir pienākums aktīvi un godprātīgi piedalīties sarunās, kuru mērķis ir noslēgt vienošanos ar ECB par tās darbinieku pensiju tiesību, ko tie ieguvuši no šīs dalībvalsts pensiju shēmas, nodošanu ECB pensiju shēmai.

4. Atbilde uz pirmo prejudiciālo jautājumu

67. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu uz pirmo jautājumu atbildēt, ka LES 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij, kurai ECB piedāvā noslēgt vienošanos saskaņā ar ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantu par tās darbinieku pensiju tiesību, kuras tie ieguvuši saskaņā ar šīs dalībvalsts pensiju shēmu, nodošanu ECB pensiju shēmai, ir pienākums aktīvi un godprātīgi piedalīties sarunās, kuru mērķis ir noslēgt šādu vienošanos ar ECB.

C. Par otro jautājumu

1. Vispārīgi apsvērumi

68. Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LES 4. panta 3. punkts, LESD 45. un 48. pants, Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. pants un ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pilnvaro tās dalībvalsts tiesu, kurā attiecīgā persona ir vērsusies, izdot rīkojumu nodot ECB pensiju shēmai tās pensijas tiesības, ko attiecīgā persona ir ieguvusi šīs dalībvalsts pensiju shēmā, pat tad, ja valsts tiesību aktos vai starp attiecīgo dalībvalsti un ECB noslēgtā nolīgumā nav noteikuma, kas paredz šādu nodošanu.

69. Kā norādīts šo secinājumu 54. punktā, šāda nolīguma parakstīšana starp ECB un attiecīgo dalībvalsti ir "obligāts nosacījums", lai īstenotu tiesības uz pensijas tiesību nodošanu. Skaidri formulētais ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pants šajā ziņā nerada šaubas. Proti, neviens no dažādajiem noteikumiem, kas tika izskatīti šajā vērtējumā, pats par sevi neļauj novērst šādas vienošanās trūkumu. Tomēr lojālas sadarbības principa izmantošana ļauj pieprasīt, lai dalībvalsts apņemas sekmēt to sarunu izdošanos, kuru rezultātā tiek noslēgts šis nolīgums.

70. To ievērojot, tomēr jāatgādina, ka otrais prejudiciālais jautājums attiecas uz specifisku situāciju, proti, uz situāciju, kad šāda nolīguma neslēgšana ir saistīta ar to, ka attiecīgā dalībvalsts nav pieņēmusi ECB priekšlikumu šajā ziņā. Tāpēc uzskatu, ka, atbildot uz šo jautājumu, būtu lietderīgi informēt valsts tiesu par pasākumiem, ko tā varētu veikt, ņemot vērā šādu Savienības tiesībām pretrunā esošu bezdarbību.

2. Par dalībvalsts pienākumu nodrošināt to tiesību aizsardzību tiesā, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām

71. Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru dalībvalstu tiesām atbilstoši lojālas sadarbības principam, kas ietverts LES 4. panta 3. punktā, ir jānodrošina to tiesību aizsardzība tiesā, kuras tiesību subjektiem izriet no Savienības tiesībām. Turklāt saskaņā ar LES 19. panta 1. punktu dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu tiesisko aizsardzību jomās, uz kurām attiecas Savienības

tiesības [34].

72. Tāpat jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja Savienības tiesību normas nepastāv, katras dalībvalsts iekšējās tiesību sistēmas ziņā ir noteikt kompetentās tiesas un procesuālo kārtību attiecībā uz darbībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības, kuras personām izriet no Savienības tiesībām. Šie noteikumi nedrīkst būt nelabvēlīgāki par noteikumiem, kas attiecas uz līdzīgām prasībām, kuru pamatā ir valsts tiesības (līdzvērtības princips), un tās nedrīkst padarīt neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt to tiesību izmantošanu, kuras piešķirtas ar Savienības tiesību sistēmu (efektivitātes princips). Proti, attiecībā uz pēdējo minēto principu jāatgādina, ka Hartas 47. pantā ir nostiprinātas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību objektīvā tiesā un tas ir efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa atkārtots apstiprinājums [35].

3. Par iespēju lūgt kompetento tiesu piespiest administratīvās iestādes godprātīgi risināt sarunas un noslēgt vienošanos

73. Manuprāt, no iepriekšējos punktos izklāstītajiem apsvērumiem var secināt, ka gadījumā, ja dalībvalsts tiesa uzskata, ka šīs dalībvalsts kompetentās iestādes pretēji Savienības tiesībām nav noslēgušas ar ECB tās ierosināto nolīgumu par tās personāla locekļu pensiju tiesību, ko tās personāla locekļi ieguvuši no šīs dalībvalsts pensiju shēmas, nodošanu ECB pensiju shēmai vai vismaz *nav aktīvi un godprātīgi piedalījušās sarunās*, kuru mērķis ir noslēgt šādu nolīgumu ar ECB, tai ir *jākonstatē šīs bezdarbības prettiesiskums* un vajadzības gadījumā jāveic piemērojamie valsts procesuālajos noteikumos paredzētie pasākumi, lai *piespiestu šīs iestādes sākt sarunas ar ECB nolūkā panākt vienošanos un pēc tam veikt pieprasīto nodošanu*.

74. Savienības tiesību interpretācija, kas paredz, ka dalībvalsts tiesai jānosaka konkrēti pienākumi administratīvajām iestādēm attiecībā uz ECB, nodrošinātu, ka dalībvalsts rīkojas saskaņā ar lojālas sadarbības principu. Tradicionālā pilnvaru sadales un līdzsvara sistēma dalībvalstīs, manuprāt, ir garantija efektīvai valsts pienākumu izpildei saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Tā kā piemērojamie procesuālie noteikumi dažādās tiesību sistēmās var atšķirties, kompetentās tiesas ziņā ir veikt visefektīvākos pasākumus, kas tai ir pieejami saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp iespēju izdot rīkojumu noslēgt nolīgumu un veikt prasīto nodošanu noteiktā termiņā, paredzot soda sankcijas [36].

75. Tiesības izdot rīkojumu ir tiesnesim dotā iespēja likt pusei veikt vai neveikt tādu darbību, kādu viņš nosaka, paredzot eventuālu sankciju kavējuma naudas formā [37]. Tādējādi tiesnesis, kas izskata strīdu, var uzdot privātpersonai vai administrācijai veikt kādu noteiktu pasākumu, ja no sprieduma noteikti izriet, ka viena no strīdā iesaistītajām pusēm veic šo pasākumu. Princips, saskaņā ar kuru valsts tiesa var izdot rīkojumu, pašlaik nav aplūkots nevienā Savienības tiesiskajā regulējumā. Turklāt šo principu dalībvalstīs nepiemēro vienveidīgi, it īpaši, ja rīkojums ir adresēts administrācijai.

[34] Skat. spriedumu, 2014. gada 19. novembris, *ClientEarth* (C-404/13, EU:C:2014:2382, 52. punkts), un 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK* (C-243/15, EU:C:2016:838, 50. punkts).

[35] Skat. spriedumu, 2019. gada 26. jūnijs, *Craeynest* u.c. (C-723/17, EU:C:2019:533, 54. punkts).

[36] Skat. 2014. gada 19. novembra spriedumu *ClientEarth* (C-404/13, EU:C:2014:2382, 58. punkts) un 2019. gada 26. jūnija spriedumu *Craeynest* u.c. (C-723/17, EU:C:2019:533, 56. punkts), kuros Tiesa valsts tiesām uzlika pienākumu attiecībā uz kompetentajām administratīvajām iestādēm veikt visus nepieciešamos pasākumus, piemēram, izdot rīkojumu, lai nodrošinātu Savienības vides tiesību ievērošanu. Valsts tiesu izdotā rīkojuma mērķis bija likt pārvaldes iestādēm veikt konkrētus Savienības tiesību aktos paredzētus pasākumus, proti, izstrādāt gaisa kvalitātes plānu un izvietot paraugu ņemšanas vietas, kas ļautu izmērīt gaisa kvalitāti.

[37] Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumus lietā *Wall* (C-91/08, EU:C:2009:659, 132. un 133. punkts).

76. Tomēr tiesneša tiesības izdot rīkojumu valsts iestādei ir atzītas vairākās dalībvalstīs [38]. Atkarībā no attiecīgās valsts tiesību sistēmas tiesai ir vai nu vispārējas pilnvaras izdot rīkojumu administrācijai, vai arī ierobežotākas pilnvaras, kas izslēdz valdību un tās tiešos sadarbības partnerus. Attiecībā uz tiesvedību pamatlietā šķiet lietderīgi uzticēt valsts tiesai uzdevumu noteikt nepieciešamību un – attiecīgā gadījumā – nosacījumus, ar kādiem pilnvaras izdot rīkojumu var tikt īstenotas tās iekšējā tiesību sistēmā un saskaņā ar efektivitātes un līdzvērtības principiem. Veicot šo novērtējumu, valsts tiesai ir jānodrošina tās nolēmumu pilnīga izpilde.

4. Par iespēju attiecīgo dalībvalsti saukt pie atbildības par Savienības tiesību pārkāpumu, ja tā nav veikusi godprātīgas sarunas

77. Nevar izslēgt arī atsevišķu ieinteresēto pušu norādīto iespēju saukt pie atbildības attiecīgo dalībvalsti par Savienības tiesību pārkāpumu, ja šī dalībvalsts pretēji Savienības tiesībām nav noslēgusi nolīgumu un piekritusi lūgtajai nodošanai, ja vien ir izpildīti nosacījumi. Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru privātpersonām, kurām ir nodarīts kaitējums tādu Savienības tiesību pārkāpumu dēļ, par kuriem atbildīga dalībvalsts, ir tiesības uz šī kaitējuma atlīdzību, ja ir izpildīti trīs nosacījumi, proti, ja pārkāptās Savienības tiesību normas mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām, ja šīs normas pārkāpums ir pietiekami būtisks un ja pastāv tieša cēloņsakarība starp šo pārkāpumu un privātpersonām nodarīto kaitējumu [39]. Šo nosacījumu, kas ļauj noteikt dalībvalstu atbildību par privātpersonām nodarīto kaitējumu, kurš radies Savienības tiesību pārkāpumu dēļ, īstenošana principā ir jāveic valsts tiesām saskaņā ar Tiesas sniegtajiem norādījumiem par šo īstenošanu [40].

78. Tomēr turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ es šaubos par šīs pieejas efektivitāti šīs lietas kontekstā. Pirmkārt, lai gan iespēja nodot dalībvalsts pensiju shēmā iegūtās pensijas tiesības ECB pensiju shēmai ir tiesības, kas ir "līdzvērtīgas" tiesībām, kuras Eiropas Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem piešķirtas saskaņā ar Civildienesta noteikumiem un PDNK, šīs tiesības jāīsteno, noslēdzot nolīgumu, kurā citastarp būtu jānosaka summa, kas līdzvērtīga pensiju tiesībām, kuras nodod ECB pensiju shēmai [41]. Ja izrādītos, ka šādu summu nav iespējams noteikt ar vajadzīgo noteiktību, jebkura prasība par kompensāciju noteikti aprobežotos ar vispārīgu attiecīgās dalībvalsts atbildības noteikšanu par Savienības tiesību aktu pārkāpumu. Taču tā rezultātā konkrētajā gadījumā netiktu izpildīta būtiska prasība, lai atzītu tiesības uz kompensāciju, proti, kaitējuma esamība. Otrkārt, tā kā nevar izslēgt, ka kaitējums, kas nodarīts attiecīgajai personai, faktiski radīsies tikai tad, kad tā nolems doties pensijā, pastāv risks, ka pirms šī datuma iesniegto prasību par šādu tiesību uz kompensāciju atzīšanu kompetentā tiesa noraidīs, pamatojoties uz to, ka nav izpildīti judikatūrā paredzētie nosacījumi.

79. *A priori* neizslēdzot iespēju, ka tiesa, kurā celta prasība par zaudējumu atlīdzību pret dalībvalsti, kas izdarījusi pārkāpumu, var pārvarēt iepriekš minētos šķēršļus, piemēram, nosakot noteiktu summu, kas līdzvērtīga nodarītajam kaitējumam, pamatojoties uz noteiktiem kritērijiem, kurus atzīst lietas dalībnieki, es uzskatu, ka šajos secinājumos ierosinātā pirmā pieeja vislabāk atbilst attiecīgo ECB darbinieku interesēm. Proti, šāda pieeja sniedz ilgtermiņa risinājumu visam personālam, garantējot nepieciešamo tiesisko drošību. Turklāt sarunas par nolīgumu ļauj regulēt arī pensiju tiesību nodošanu pretējā virzienā, proti, no ECB pensiju shēmas

[38] Skat. ģenerāladvokāta Ī. Bota secinājumus lietā *Wall* (C-91/08, EU:C:2009:659, 134. punkts).

[39] Skat. spriedumus, 2020. gada 16. jūlijs, *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (C-129/19, EU:C:2020:566, 34. punkts), un 2021. gada 25. marts, *Balgarska Narodna Banka* (C-501/18, EU:C:2021:249, 113. punkts).

[40] Skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (C-129/19, EU:C:2020:566, 35. punkts).

[41] Skat. šo secinājumu 61. punktu.

valsts pensiju shēmai, un tas var interesēt visus ECB darbiniekus, kuri vēlas atgriezties savā mītnes dalībvalstī. Visbeidzot, tās priekšrocība ir tā, ka tā ļauj attiecīgās dalībvalsts administratīvajām iestādēm vismaz vēlāk izpildīt savus pienākumus saskaņā ar lojālas sadarbības principu.

80. Tomēr kompetentajai tiesai ir jāizvērtē, kura pieeja šķiet dzīvotspējīga saskaņā ar tās valsts tiesību sistēmu un lai sasniegtu izvirzīto mērķi, proti, nodrošinātu pensiju tiesību pārskaitīšanu no attiecīgās dalībvalsts pensiju shēmas ECB pensiju shēmai.

5. Atbilde uz otro prejudiciālo jautājumu

81. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu uz otro jautājumu atbildēt, ka LES 4. panta 3. punkts jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja dalībvalsts tiesā tiek iesniegta attiecīgās personas prasība, lai ECB pensiju shēmai tiktu nodotas tās tiesības uz pensiju, kas iegūtas saskaņā ar šīs dalībvalsts pensiju shēmu, tiesai būtu jāveic visi piemērojamos valsts procesuālajos noteikumos paredzētie pasākumi, lai piespiestu administratīvās iestādes aktīvi un godprātīgi piedalīties sarunās, kuru mērķis ir noslēgt nolīgumu saskaņā ar ECB nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantu, un veikt pieprasīto nodošanu. Šai tiesai ir arī jāizvērtē iespēja, ka attiecīgā dalībvalsts var tikt saukta pie atbildības par lojālas sadarbības principa pārkāpumu, kas radies šo pienākumu neizpildes dēļ.

VI. Secinājumi

82. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Tribunale ordinario di Asti* (Asti tiesa, Itālija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) LES 4. panta 3. punkts jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij, kurai Eiropas Centrālā banka (ECB) piedāvā noslēgt nolīgumu saskaņā ar ECB darbinieku nodarbināšanas kārtības III a pielikuma 8. pantu par tās darbinieku pensiju tiesību, ko tie ieguvuši no šīs dalībvalsts pensiju shēmas, nodošanu tās pensiju shēmai, ir pienākums aktīvi un godprātīgi piedalīties sarunās, kuru mērķis ir noslēgt šādu nolīgumu ar ECB.

2) LES 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja dalībvalsts tiesā vēršas attiecīgā persona, kura vēlas, lai ECB pensiju shēmā iegūtās tiesības uz pensiju, kas iegūtas šīs dalībvalsts pensiju shēmā, tiktu nodotas ECB pensiju shēmai, šai tiesai ir jāveic visi piemērojamos valsts procesuālajos noteikumos paredzētie pasākumi, lai piespiestu administratīvās iestādes aktīvi un godprātīgi piedalīties sarunās, kuru mērķis ir noslēgt nolīgumu ar ECB, un veikt lūgto nodošanu. Minētajai tiesai ir arī jāizvērtē iespēja attiecīgo dalībvalsti saukt pie atbildības par lojālas sadarbības principa pārkāpumu, kas radies šo pienākumu neizpildes dēļ.